

*Göteborgs universitet
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG)
Journalistprogrammet*

VI HITTAR DEN I BYRÅN

En kartläggning av fyra svenska dagstidningars användande av TT

*Jacob Ljunggren
Anton Wiklund
Kandidatuppsats
Höstterminen 2014
Handledare: Mathias Färdigh*

Abstract

The purpose of the study was firstly to describe the use of news articles from the largest Swedish news agency, TT Nyhetsbyrån, in four Swedish newspapers. Secondly, the purpose was to see if there was a homogenization of which TT-articles that was used. This was carried out by examining articles on the newspapers' local, domestic and foreign pages. The newspapers that was chosen were Aftonbladet, Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten and Nerikes Allehanda. They were chosen due to their size and their coverage area. This was because of a hypothesis that larger newspapers in general have more resources and should therefore not be as dependent on material from news agencies. As for the coverage area, the chosen newspapers were divided into two local and two nationwide, to be easier to compare in those categories.

The theoretical premises for the study was first and foremost the normative demands of journalism in a democracy and were based on the theories regarding information value, brought forth by Kent Asp, as well as other theories regarding normative demands.

Previous research in the area is somewhat frugal even though there are quite a few previous studies that have examined TT.

The study was a quantitative content analysis carried out through a template by own construction. The four chosen newspapers were analyzed between 14-18 October 2013. These dates were determined by a pilot study where Aftonbladet and Dagens Nyheter had been analyzed throughout the year 2013. The conclusion drawn from the pilot study was that the medium number of TT-articles in the newspapers appeared in October, which is why those dates were chosen.

The results of the study showed that 41 percent of the analyzed articles were produced by TT, while 56 percent was produced by the newspaper itself. 3 percent of the articles had no byline. However, on the local pages, the amount of articles from TT was only 9 percent, while the amount on the domestic and foreign pages were 53 and 49 percent.

When it comes to the homogenization of articles, it was shown that out of 189 separate TT-articles, 4 occurred in three of the newspapers, 43 occurred in two of the newspapers and the remaining 142 TT-articles were found in one of the newspapers.

In conclusion, the study showed that by the study itself it is impossible to determine whether or not the normative demands of journalism were upheld by the newspapers use of TT-material. This was to some extent due to the possibility of different interpretations of the results.

Innehållsförteckning

1. Inledning och disposition	5
1.1 Inledning	5
1.2 Uppsatsens disposition	6
1.3 Definitioner och förklaringar	7
2. Vad gör TT Nyhetsbyrån?	9
3. Tidigare forskning	11
3.1 Den likriktade sportjournalistiken	11
3.2 De där uppe - vi här nere.....	11
3.3 Vem berättar om Sverige?	12
4. Teoretisk inramning	13
4.1 Normativa krav på journalistik	13
4.2 Olika demokratimodeller	15
4.3 Dagordningsteori	15
4.4 Nyhetsurval	16
4.5 Beroende av en ensam källa	16
4.6 TT Nyhetsbyrån.....	17
4.7 Hypoteser	19
5. Syfte och frågeställningar	19
6. Metod och material	20
6.1 Val av material	20
6.2 Kodning	20
6.3 Reliabilitet	22
6.4 Validitet	22
7. Resultat och analys	23
7.1 Förstudie	23
7.2 Studie	25
7.2.1 Totala antalet artiklar (se figur 5).....	25
7.2.2 Fördelning av källor i alla tidningar (se figur 6)	26
7.2.3 Fördelning av källor i de enskilda tidningarna (se figur 7)	27
7.2.4 Nyhetsartiklar uppdelat på källa och tidningsdel (se figur 8)	28
7.2.5 Källor fördelat på tema (se figur 9).....	29

7.2.6 Källor bland de olika tidningarna uppdelat på tidningsdel (se figur 10).....	30
7.2.7 Storlek på TT-artiklar (se figur 11 och 12).....	32
7.2.8 Användning av samma TT-material i de olika tidningarna (se figur 13-15)	34
8. Slutsatser	36
8.1 Mängden TT.....	36
8.2 TT-materialets användning	36
8.3 Likriktning	37
9. Sammanfattning	39
10. Referenser.....	40
11. Bilagor.....	42

1. Inledning och disposition

1.1 Inledning

Att ett demokratiskt samhälle ska innefatta en nyhetsförmedling som ger en allsidig och rättvis bild av verkligheten är ett påstående som inte många motsätter sig. Medborgare ska ha rätten att fritt kunna ta ställning till frågor som rör samhället och bilda sig en uppfattning om vad de tycker är rätt och fel (Nord & Strömbäck, 2012, s. 18). Papperstidningen i Sverige har under århundraden varit en del av just den informationsförmedlingen och har än i dag en stor roll, även om bland annat förändringar i ägarstrukturer och en förskjutning mot en mer digitaliserad variant av dags- och kvällstidningar har skett (Hadenius, Weibull, & Wadbring, 2011, s. 17).

Den första tidningen i Sverige kom 1645 och var ett instrument för Axel Oxenstierna att ge sin version av vad som pågick i det Trettioåriga kriget och propagera för sin sak. Censureringen av de tidningar som uppkom under det följande seklet blev allt svårare att kontrollera och 1766 kom den grundlagsskyddade tryckfrihetsförordningen som innebar att vem som helst fick ge ut skrifter utan att bli censurerad av staten. Detta blev början på den fria press som finns i dag. En tydlig trend visade sig på slutet av 1800-talet då majoriteten av de svenska tidningarna som startades hade en partipolitisk profil. Dessa tidningar fick ekonomiska hjälpmedel av partierna för att bedriva sin verksamhet. Stockholms Dagblad fick stöd av Moderaterna och Dagens Nyheter var ett flaggskepp för Liberalerna. Denna partipress växte sig stark under början av 1900-talet för att sedan börja dö ut från mitten av seklet (Hadenius, Weibull, & Wadbring, 2011, s. 68). I dag finns partipressen kvar som en uppluckrad version av sitt gamla jag där förhållandet mellan politik och press avtar då politiker får anpassa sig till hur medierna fungerar i det som kallas politikens medialisering (Nord & Strömbäck, 2012, s. 13; Holmberg & Weibull, 2006, s. 198). Till exempel är Dagens Nyheter i dag en oberoende dagstidning trots sin ställning för nästan hundra år sedan (Holmberg & Weibull, 2006, s. 186). Att den svenska pressen inte är lika partipolitisk längre betyder inte att den inte är beroende av politiker genom till exempel presstödet. Men detta verkar i realiteten till en större marknadskonkurrens (Nord & Strömbäck, 2012, s. 84). En partipolitik är inte bra för den fria pressen och en fri press är livsviktigt för en fungerande demokrati (Nord & Strömbäck, 2012, s. 83) och för att en demokrati ska fungera krävs ett system för dubbelriktad informationsförmedling och en fri åsiktsbildning där det krävs att medier ger mottagarna mer än propaganda (Nord & Strömbäck, 2012, s. 17).

Vilka faktorer spelar då roll när journalistiken och dagstidningarna ska vara ett instrument för demokrati? Det finns självfallet flera sådana faktorer, men enligt Kent Asp är de normativa funktionerna hos nyhetsförmedlare att granska makthavare och informera medborgarna i ett samhälle. Om man går lite djupare i Asps resonemang finns mer specifika krav inom normen om att informera medborgarna. De innefattar bland annat att informationen som medierna tillhandahåller ska vara relevant, bred, djup och en proportionerligt stor del av det totala nyhetsflödet för att uppnå tillräcklig informationsdensitet (Asp, 2007, s. 33).

Sedan början av 1990-talet har ägarkoncentrationen av svenska dagstidningar ökat och i dag är de samlade inom större koncerner som exempelvis Schibsted, Bonnier eller Stampen (Sundin, 2011, s. 13). Inom dessa koncerner har tidningar börjat samarbeta på administrativa, tekniska och även redaktionella plan, vilket har inneburit en mer centralt styrd nyhetsproduktion (Sundin, 2011, s. 16).

”Den ökade användningen av centralt producerat material har kritiserats för att likrikta innehållet och minska mångfalden på dagspressmarknaden. Ägarna har försvarat sig med att eftersom tidningarna inte konkurrerar med varandra minskar inte mångfalden för läsarna. De brukar även hävda att det redaktionella samarbetet frigör resurser som kan satsas på en utökad lokal bevakning. Det finns emellertid en risk för att tidningarna förlorar sin identitet vid en långtgående samverkan med läsarflykt som följd.”

(Sundin, 2011, s. 16)

De flesta dagstidningar i Sverige har således dagligen nyheter som producerats utanför den egna tidningens väggar. Nyhetsbyråer, som Reuters, AP eller framför allt TT, skapar nyheter och förmedlar ut dessa till sina kunder. Men vilken typ av TT-nyheter och hur mycket TT-material används i dagstidningarna? Används TT på de lokala nyhetssidorna? Det är den andra delen studien kommer att undersöka, alltså vilken typ av nyheter dagstidningarna plockar in från TT, gällande både artikeltema och del av tidningen.

Studien är således uppdelad i två huvudsakliga delar, att se på vilka sidor de valda tidningarna använder, och mängden TT-material, samt att kartlägga den innehållsmässiga likriktningen hos dem genom att undersöka vilka TT-artiklar som förekommer i fler än en av tidningarna.

1.2 Uppsatsens disposition

I nästa kapitel berättas om TT Nyhetsbyrån och dess historia på ett allmänt och grundläggande sätt. Kapitlet är tänkt att ge en förståelse för hur nyhetsbyrån fungerar och vilka mål nyhetsbyrån har för att ge en grund för senare analyser och slutsatser.

I kapitel tre kommer tidigare forskning att presenteras. Det material som visas där är det som har varit relevant för denna studie. Materialet innefattar tre olika studier.

I kapitel fyra presenteras de teoretiska ramar som är uppsatta för denna studie. De teorierna innehåller främst teorier om normativa krav på journalistik i en demokrati, men även teorier om dagordning, nyhetsurval och beroende av en ensam källa till nyheter. Sista delen har som mål att sätta in TT i ett teoretiskt sammanhang.

I kapitel fem redogörs för studiens syfte och dess frågeställningar presenteras.

I kapitel sex visas metod och material. Det innefattar en förklaring av vilka metoder och vilket material som är valt, samt en motivering och diskussion kring detta. Kapitlet innehåller även en kort diskussion kring studiens reliabilitet och validitet.

I kapitel sju kommer de resultat som framkommit att presenteras och analyseras. Presentationen sker med flertalet diagram där de viktigaste resultaten visas och analyseras i förhållande till frågeställningar och teori.

I kapitel åtta diskuteras uppsatsen och slutsatser dras i relation till de teorier och resultat som presenterats i kapitel fyra respektive sju.

I det avslutande kapitel nio finns en sammanfattning av studien på en sida. Där beskrivs studien kort i form av syfte, teoretisk utgångspunkt, metod och de viktigaste resultaten.

Efter kapitel nio följer en lista över referenser, och bilagor med de kodlathundar som använts i studien.

1.3 Definitioner och förklaringar

I denna uppsats används en del termer som är viktiga att reda ut för att undvika missförstånd och underlätta läsningen. De termer som används i uppsatsen kanske inte alltid helt vetenskapligt grundade men ett argument är att så fort termerna definieras blir de vetenskapliga. I alla fall inom ramen för denna studie.

Antalet artiklar - Antalet artiklar bortser från storleken på texterna. En text som sträcker sig över två sidor räknas likadant som en notis till antal.

Byline - Med byline menas det namn som står som upphovsman till texten. Det kan vara den enskilde journalisten, tidningens namn eller en nyhetsbyrås namn.

Inrikes - Allt som händer eller påverkar något inom Sveriges gränser men inte ligger inom den lokala tidningens täckningsområde. En skjutning i Göteborg är lokalt för GP men inrikes för NA. Allt som händer utanför Sveriges gränser hamnar under kategorin utrikes.

Likriktning - Samma grundartikel som innehåller samma källa, i detta fallet TT. Att tidningar själva producerar artiklar som handlar om samma ämne som många andra tidningar också skriver om är inte en likriktning i denna studie.

Lokalt - Detta avser ett område som ligger inom tidningens täckningsområde. Till exempel Göteborgs-Posten där lokalt syftar till Göteborgs kommun och närliggande kommuner. Kungsbacka in till exempel in i den lokala delen men övriga Halland gör det inte.

Text - Med text innebär den skrift som är tryckt i tidningen. Artiklar och notiser är text men en bild räknas inte som text.

TT/nyhetsbyrå/byrå - I uppsatsen kommer förkortningarna TT och nyhetsbyrå syfta på TT Nyhetsbyrå och inte på utländska nyhetsbyråer eller på de övriga företagen som ingår i TT-Gruppen om annat inte specificeras.

2. Vad gör TT Nyhetsbyrån?

TT Nyhetsbyrån är en verksamhet som grundlades redan 1867 men det första TT-telegrammet skickades officiellt ut 1922. Byrån har sedan dess bytt utseende och namn flertalet gånger (Czarniawska, 2009, s.14; TT Nyhetsbyrån, 2014a). Under årtiondenas gång har de tekniska förutsättningarna förändrat sättet TT skaffar och fördelar nyheter till sina kunder. Arbetet har i och med den tekniska utvecklingen underlättats avsevärt i etapper och har gått från telegram till telegraf till telefon och till sist internet. (Czarniawska, 2009, s.14, 19).

I dag ägs TT Nyhetsbyrån gemensamt av Aftonbladet med 20 procent, Svenska Dagbladet, Stampen, Expressen, Dagens Nyheter, Sydsvenska Dagbladet och NT Media som vardera äger tio procent och VLT, Upsala Nya Tidning, TT Intressenter och MittMedia, som äger fem procent var.

TT ingår i TT-Gruppen där bland annat Bonniers och Schibsted som äger 30 procent var (Sundin, 2011, s. 16). Andra bolag som ingår i TT-Gruppen utöver TT Nyhetsbyrån är TT Spektra, Scanpix, Svenska grafikbyrå, Retreiver, TT Monitor, TT kompetens och Uppdragsmedia (TT Nyhetsbyrån, 2013). Dessa bolag finns till för att skapa en helhetslösning för kunderna. Scanpix tillhandahåller bilder i en databas som prenumeranter kan använda och TT Spektra erbjuder till exempel färdigredigerade sidor och featurematerial (Sundin, 2011, s. 16).

Byrån har flera lokalkontor, med sammanlagt 110 anställda (TT Nyhetsbyrån, 2014b), som har tilldelats olika geografiska områden i landet och utomlands (Czarniawska, 2009, s. 34). Huvudkontoret och centralredaktionen som har hand om till exempel inrikesnyheter, utrikesnyheter och sport ligger i Stockholm och de lokalkontor som finns kvar återfinns i Göteborg och Malmö. Lokalkontoren i Norrland har till exempel stängts i samband med en omorganisation (Silverberg & Svensson, 2013, s. 5). TT har även ett kontor i Bryssel. Dessa kontor fungerar som lokala tidningar med ett nära samarbete till centralredaktionen. De lokala redaktionerna skickar nyheter till centralredaktionen som i sin tur gör ett utskick till kunder (Czarniawska, 2009, s. 66).

Att jobba på en nationell nyhetsbyrå betyder däremot inte att de anställda alltid arbetar nationellt. En reporter som har specialkunskaper i ett ämne, till exempel hästsport, tar hand om allt som handlar om hästsport i hela världen (Czarniawska, 2009, s. 35). TT har ett samarbete med utländska nyhetsbyråer och ibland står TT tillsammans med en utländsk nyhetsbyrå som upphovsmän till nyheten. TT är till exempel en del av EANA, European alliance of news agencies, som arbetar för samarbete mellan sina medlemmar (EANA, 2011).

TT håller koll på vad som händer i omvärlden, inrikes och till viss del även lokalt. Utrikesnyheter kommer ibland från egna medarbetare ute i världen men TT har även ett

samarbete med utländska nyhetsbyråer (TT Nyhetsbyrån, 2014b). Utöver det får TT in tips om vilka nyheter som de borde ha med, oftast från tidningar och organisationer som vill ha ut sin nyhet (Czarniawska, 2009, s. 64).

Czarniawska beskriver byråns arbetsmetoder på ett sätt som tydligt visar hur lik en tidningsredaktion den faktiskt är, TT fungerar i grund och botten som en stor tidningsredaktion. Varje dag hålls ett morgonmöte för att se vilka tidningar och medier som har plockat upp deras nyheter och vilka nyheter som TT:s redaktioner har missat, men även vad som har gjorts bra och sådant som kunde ha gjorts bättre. Efter det läggs dagsplanen upp och läggs ut på de olika reportrarna och redaktionerna (Czarniawska, 2009, s. 61). En sak som skiljer TT:s redaktioner från en lokal tidningsredaktion är att allt material måste samordnas på centralredaktionen innan det publiceras (Czarniawska, 2009, s. 36).

TT levererar inte bara nyheter till sina kunder utan sprider vidare sina kunders nyheter om de är intressanta och viktiga nog för andra att veta. En nyhet som skrivits av Sydsvenskan eller Svenska Dagbladet kan därför få ett genomslag i Göteborg på grund av att TT har skickat ut nyheten, med cred till upphovstidningen, till alla sina kunder (Johansson, 2008, s. 20; Czarniawska, 2009, s. 149). Nyheterna går således inte bara ut från nyhetsbyrån utan det är ett ständigt flöde mellan kund och byrå.

En målsättning nyhetsbyrån har är bland annat att en kund i teorin ska kunna trycka en dagstidning innehållande bara material från TT. En uppskattning som en kund har gjort är att ungefär en tredjedel av allt material som trycks i dagstidningen är i grunden TT-material (Czarniawska, 2009, s. 47). Detta behöver inte innebära att en så stor del av tidningen är oredigerade artiklar, utan att TT:s material har använts som ett underlag till en artikel. Den sekundära, eller för vissa, primära, funktion som TT nyhetsbyrån har är att vara den första kontakten med en nyhet. Till exempel skickas en flash bestående av viktiga nyheter ut från TT till kundernas telefoner eller datorer och om det är en nyhet som intresserar det egna täckningsområdet kan tidningen välja att göra egna intervjuer och skriva en helt egen text (Czarniawska, 2009, s. 48).

3. Tidigare forskning

Den tidigare forskning som finns på området är sparsam. Att se hur mycket av tidningars material som kommer från nyhetsbyråer är inte undersökt särskilt ingående. Stig Hadenius (1971) gjorde en undersökning 1971 där han kom fram till att upp till så mycket som 50 procent av nyheterna i tidningar kom från en nyhetsbyrå. Likriktningen och dess eventuella problem är däremot något som det har forskats på en del men då med inriktning på de individuella journalisternas roll som tillsammans skapar en homogen arbetsplats (SOU 2006:21). Även TT:s roll inom sportjournalistiken finns en del undersökningar om som snuddar vid denna uppsats ämne men de flesta har bedömts som icke relevanta eftersom det är frekvensen som mäts i de materialen. Några undersökningar om TT:s roll som utrikeskälla har också granskats men där är det oftast om TT:s material är positivt eller negativt i en viss fråga vilket inte hjälper denna studie. De undersökningar som däremot har en koppling till TT, likriktning och denna uppsats syfte är *Den likriktade sportjournalistiken*, *De där uppe - vi här nere* och *Vem berättar om Sverige?*

3.1 Den likriktade sportjournalistiken

Denna undersökning är en C-uppsats skriven 2009 av Henrik Danielsson och Emelie Nilsson, Avdelningen för medie- och kommunikationsvetenskap vid Mittuniversitetet.

Studiens syfte var att undersöka om det fanns en likriktning på sportsidorna hos tidningarna Sundsvalls tidning och Dagbladet med avseende på material producerat centralt av nyhetsbyråer. Dessutom undersöktes om det fanns någon skillnad i frekvensen av centralt producerat material mellan 1994 och 2009 genom att göra nedslag var tredje år, sammanlagt sex nedslag. De artiklar som undersöktes var alla artiklar på sportsidorna i de två tidningarna under de två första veckorna i september vid varje nedslag.

Studien visade att andelen material från nyhetsbyråer hade ökat under de 15 åren med 16 respektive 18 procentenheter och närmare hälften av allt material var inte egenproducerat material. Därav kunde slutsatsen dras att det fanns risk för likriktning hos de båda tidningarna. Vidare forskning skulle behövas, till exempel genom att replikera undersökningen på fler tidningar för att få en större bild av likriktningen. Något som nämns av författarna är även en enkätstudie hos mediekonsumenter för att få reda på vad de verkligen tycker om att nyheter är likadana.

3.2 De där uppe - vi här nere

De där uppe - vi här nere är ett examensarbete från 2013 skriven av Josefin Silverberg och Mathilda Svensson på JMG, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

Syftet med studien var att kartlägga hur olika aktörer ser på framtiden och journalistikens ökade centralisering och hur rapporteringen från Norrland har förändrats före och efter TT lade ned sina lokalkontor i Norrland.

Studien genomfördes genom två kvantitativa undersökningar och en kvalitativ undersökning i form av intervjuer med chefredaktörer där frågorna kretsade kring hur de nyhetsvärderar och prioriterar nyheter baserat på geografisk placering. Kvantitativt granskade författarna hur TT:s rapportering från Norrland, alltså telegram som TT skickar ut till sina kunder, såg ut före och efter nedläggningen.

Resultaten visade att den lokala bevakningen inte hade påverkats något nämnvärt eftersom de lokala tidningarna skötte rapporteringen och TT plockade upp det som ansågs vara viktigt. Det som hade förändrats var vilka ämnen det rapporterades om där till exempel konflikter rapporterades mer och lokalpolitik minskade.

3.3 Vem berättar om Sverige?

Undersökningen är utformad, genomförd och skriven av Pär Blomberg och Joakim Mathiasson 2013. *Vem berättar om Sverige? -En kvantitativ studie om kommersialiseringens påverkan på utbudet av inrikesmaterial i tio norrländska landsortstidningar, med nedslag 1985, 1999 och 2011*, är en kandidatuppsats skriven vid Södertörns högskola, Institutionen för samhällsvetenskaper.

Studien undersöker bland annat hur stor del av texterna på inrikessidorna i tio norrländska lokaltidningar som kommer från TT Nyhetsbyrån och hur detta har förändrats över tid. Dessutom granskar uppsatsen vilka av TT:s texter som rapporteras i fler än en tidning. Detta går helt i linje med denna undersökning som har samma mål.

Studiens genomfördes genom att kvantitativ textanalysera alla inrikesdelar i de tio aktuella tidningarna genom att granska mikrofilmskopior från de tre nedslagen. Mest intressant för denna undersökning är året 2011 då det ligger närmast i tid och blir mest relevant att jämföra med. Studien analyserade dessutom fem på varandra följande vardagar vilket är precis vad denna undersökning kommer göra. Därför är delar av *Vem berättar om Sverige?*, mycket relevant. Resultaten visade bland annat att 86,4 procent av allt innehåll på inrikessidorna 2011 var TT-material. 11,7 procent av materialet kunde inte koda eftersom byline saknades. En del av förklaringen till den siffran påstås vara att många tidningar köper färdigredigerade sidor av TT Spektra där nyheterna redan är utvalda. Det visade sig också att 45,6 procent av alla TT-artiklar publicerades i en tidning, 23,3 procent i två och 9,7 procent i tre. 11,7 procent publicerade i fler än fem tidningar. Det relevanta med denna undersökning är hur många gånger artiklar har publicerats i en, två eller tre tidningar om en jämförelse ska göras.

Vidare forskning som föreslås är en undersökning av större tidningar utanför Norrlands gränser för att kunna få en större generaliserbarhet.

4. Teoretisk inramning

Den teoretiska utgångspunkten för denna studie är främst demokrati och de normativa kraven som finns på journalistik ur en demokratisk synvinkel. Kring den utgångspunkten finns flera teorier som är relevanta för studien.

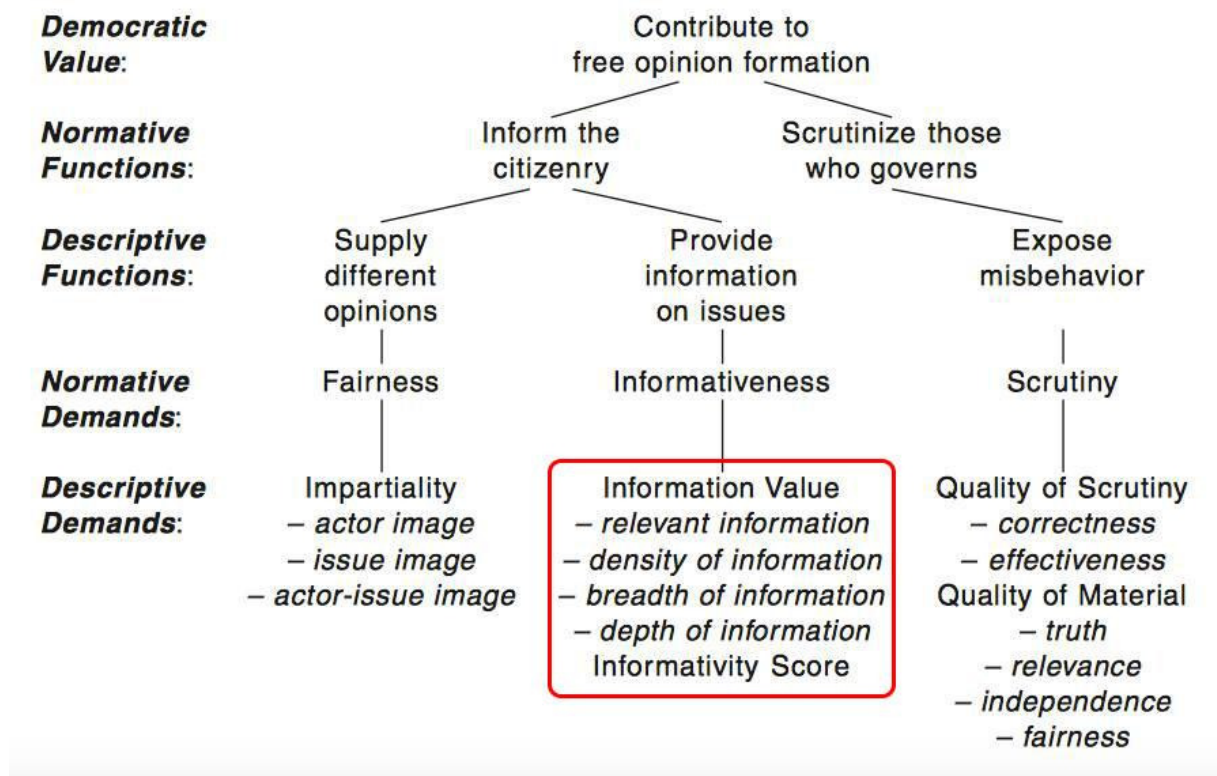
4.1 Normativa krav på journalistik

Mediernas uppdrag har beskrivits som följer:

“Massmedierna fullgör tre uppgifter som är särskilt angelägna för den fria åsiktsbildningen, nämligen uppgiften att förse medborgarna med sådan information att de fritt och självständigt kan ta ställning i samhällsfrågor, uppgiften att granska de inflytelserika i samhället och uppgiften att låta olika åsikter och kulturyttringar komma till tals” (Nord & Strömbäck, 2012, s. 17).

“För att journalistiken ska kunna informera och granska på ett sätt som gör det möjligt för människor att fritt och självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor, krävs det emellertid att journalistiken strävar efter att ge allsidiga och sanningsenliga bilder av verkligheten. Annars övergår informationen till att bli desinformation.” (Nord & Strömbäck, 2012, s. 18).

De centrala punkterna här är att ge medborgare information som gör att de kan bilda sig åsikter om samhället. Hur det ska gå till har Kent Asp resonerat kring och presenterat följande:

Figur 1. Teoretiska premisser för nyhetsmediernas funktioner inom en demokrati (Asp, 2007, s. 33).

Asp beskriver de normativa funktionerna på journalistik i en demokrati som i huvudsak tvådelad, dels ska journalistiken informera medborgare och dels ska den granska makthavare. Går man djupare i Asps teori finns det normativa kravet om att nyhetsförmedlingen ska vara informativ. Han menar, likt Nord och Strömbäck (2012), att nyhetsförmedlingen ska ge medborgare information som gör att de självständigt kan bilda sig en åsikt om aktuella frågor i samhället. För att konkretisera använder Asp begreppet informationsvärde. Det innefattar bland annat att informationen som medierna tillhandahåller ska vara relevant, bred, djup och en proportionerligt stor del av det totala nyhetsflödet för att uppnå rimlig informationsdensitet (Asp, 2007, s. 34). Just teorin om informationsvärde är denna studies centrala del, även om begreppet relevant information inte får lika stor uppmärksamhet, eftersom det handlar mer om nyhetsvärdering och därmed blir för stort för denna studie.

Informationsdensitet, som alltså innebär att en proportionerligt stor del av det totala nyhetsflödet ska förmedlas, är svårt att konkret definiera och det är inget som denna studie har för avsikt att göra. Det är dock intressant att diskutera hypotetiskt genom att kartlägga den innehållsmässiga likriktningen i de fyra tidningar som studien innehåller. Om det finns en stark innehållsmässig likriktning i tidningarna kan det argumenteras för en lägre informationsdensitet och vice versa.

Informationsbredd och informationsdjup handlar enligt Asp om att nyhetsförmedlingen ska informera om alla sidor av ett argument och informera tillräckligt djupt för att medborgare ska kunna värdera informationen korrekt (Asp, 2007, s. 35). Detta är också svårt att konkret definiera och även detta blir därmed en teoretisk diskussion. Samtidigt är begreppen centrala i denna studie. Hypotetiskt sett kan artiklar från nyhetsbyråer innebära att det endast är den vinkeln som nyhetsbyrån valt som förmedlas till medborgarna, vilket kan leda till både dålig informationsbredd och dåligt informationsdjup.

4.2 Olika demokratimodeller

Relationen mellan demokrati och journalistik kan beskrivas som ett socialt kontrakt, menar Strömbäck (2005). Medierna behöver demokrati för att den stöder yttrandefrihet och mediernas självständighet från staten, samtidigt som demokratin behöver journalistiken som ett system för information och offentlig diskussion. Alla diskussioner om hur väl media sköter sitt uppdrag om att ge medborgare den information de behöver har sin grund i att journalistiken har skyldigheter gentemot demokratin. Dock, anser Strömbäck, måste frågan om vilken sorts demokrati som finns i ett specifikt samhälle svaras på innan förväntningar på medierna kan diskuteras (Strömbäck, 2005, s. 332). Strömbäck beskriver fyra olika demokratimodeller och hur de normativa kraven på journalistiken ser ut i dessa. De två första modellerna, som kallas för *procedural* respektive *competitive* democracy innefattar bland annat fria och rättvisa val och kunskap om vilka partier som finns och vad de ger för politiska löften (Strömbäck, 2005, s. 337). Samtidigt finns i dessa modeller inte något inflytande för medborgare i den offentliga diskussionen, vilket gör att Sveriges demokratimodell kan hävdas inte är en av dessa. I modell tre och fyra, *participatory* respektive *deliberative* democracy, beskrivs däremot demokratierna som offentliga och med ett inflytande från medborgare (Strömbäck, 2005, s. 337). I denna studie placeras Sverige inom dessa två modeller. De normativa kraven som ställs i dessa två demokratimodeller är liknande. Journalistiken ska låta medborgarna sätta dagordningen, göra politiken offentlig och fokusera på att se och lösa samhällsproblem (Strömbäck, 2005, s. 341).

4.3 Dagordningsteori

Teorin om dagordning, eller *Agenda-setting*, handlar om mediernas makt över vilka frågor som medborgare tycker är viktiga, genom att det är medierna som sätter dagordningen (Shehata, 2012, s. 318). Teorin fick fäste genom McCombs och Shaw på 1970-talet när de presenterade en undersökning från presidentvalet 1968. De undersökte hur väljarnas åsikter om vilka frågor som var viktiga matchade det innehållet som fanns i medierna och kom fram till att det fanns en stark korrelation (McCombs & Shaw, 1972, s. 177-184). Det finns ett starkt empiriskt stöd för teorin genom hundratals olika forskningsresultat som gett liknande resultat (Shehata, 2012, s. 320). Finns det mycket material från samma källa kan det därmed innebära att det är den källan, i detta fall TT, som sätter dagordningen, men samtidigt kan det hävdas att det är tidningsredaktionerna som själva har sista ordet.

4.4 Nyhetsurval

De villkor som styr nyhetsurvalet, alltså vilka nyheter som får plats i tidningen eller andra medier, är enligt Bengt Johansson ekonomin och medielogiken. Johansson hävdar att ekonomins betydelse för journalistiken är stor.

“Journalistik handlar i mångt och mycket om att producera så mycket nyheter som möjligt med så lite resurser som möjligt. Inom nyhetsforskningen finns det många som betonar att ekonomins betydelse för nyhetsproduktionen ökat i betydelse. Medieorganisationer har mer och mer blivit som vilka andra företag som helst, där kraven på ekonomisk vinst överskuggar andra krav. I kampen mellan journalistiska ideal och ekonomiska krav får de journalistiska ofta stryka på foten. I takt med en ökad kommersialisering av mediemarknaden kommer kraven på att man ska anpassa nyhetsutbudet så att det är billigt att producera samt att det ska attrahera så stor publik som möjligt” (Johansson, 2008, s. 9).

När det gäller att hålla nere kostnaderna så mycket som möjligt och det journalistiska materialet väljs efter kommersiella intressen kan det finnas en risk att de normativa kraven på demokratin i fråga om informationsvärde inte följs på samma sätt.

4.5 Beroende av en ensam källa

Innehållsmässig likriktning inom journalistiken, att flera olika medier presenterar samma material kan innebära ett sämre informationsvärde eftersom bara en vinkel ges. Självfallet kan artikeln i sig ha ett högt informationsvärde, men generellt sett kan det hävdas att ett rimligt antagande är att mångfalden minskar med en källa, (Sundin, 2011, s. 16) och därmed kan innebära ett demokratiskt problem om journalistiken inte är en garant för en opinionsmässig mångfald (Nord, 2005, s. 83). Andrew Stroehlein (2000) diskuterar problemet med tjeckisk medias beroende av den tjeckiska nyhetsbyrå CTK. Han beskriver en situation där mycket av tjeckisk medias innehåll tas direkt från nyhetsbyrå och konkretiserar med en enkätundersökning om Václav Havels omval 1998, där det var rimligt att tolka resultaten som både ett minskat och ökat förtroende för Havel, men att det bara var CTK:s tolkning som publicerades, vilket ledde till att bilden av Havel fortsatt var positiv fast den lika gärna kunde tolkats som negativ (Stroehlein, 2000).

4.6 TT Nyhetsbyrån

För att konkretisera de relativt abstrakta teoretiska utgångspunkterna kommer denna studie även utgå från Barbara Czarniawskas bok om TT; *Den tysta fabriken*. Detta för att få en inblick i TT:s produktion eftersom det är centralt för studiens syfte och behövs för att dra relevanta och logiska slutsatser från resultaten.

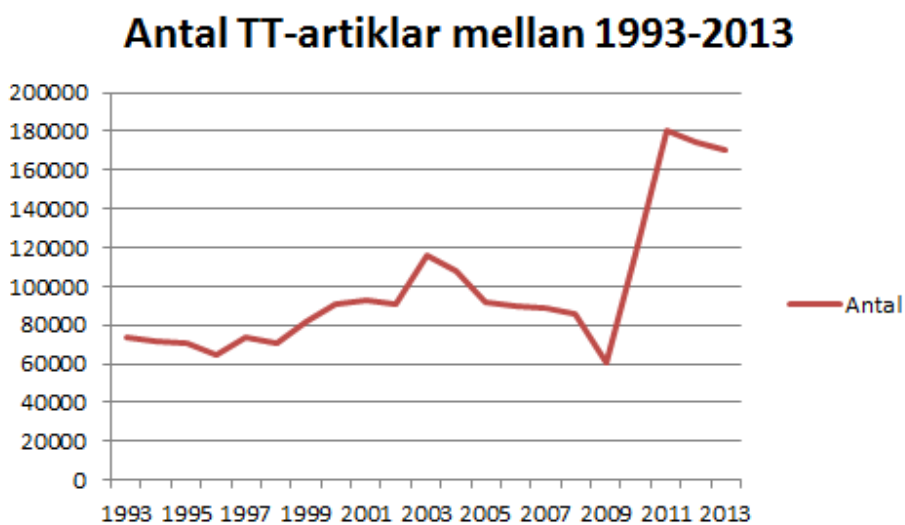
TT skickar varje morgon ut löpsedlar via telefon och dator till sina kunder med information om vilka nyheter de kommer skicka ut färdiga texter om. Detta fungerar på två sätt, dels som ett slags dagsschema för kunderna där de får koll på dagens stora nyheter (Czarniawska 2009, s.). Dels som en lista på artiklar som de själva inte behöver skriva eftersom de vet att en användbar text kommer komma lite senare (Czarniawska, 2009, s. 67). Detta är positivt för tidningar som inte har resurser att täcka de viktigaste nyheterna själv. Därför är mindre tidningar oftast tacksamma för det jobb TT gör (Czarniawska, 2009, s. 61). Man kan tänka sig att lokala tidningar som har en plikt att leverera både lokala och icke lokala nyheter kan lägga större kraft på en viktig lokal fråga när de vet att de nationella eller internationella nyheterna täcks av TT. Den lokala rapporteringen kan på så sätt stärkas genom att ha en nationell nyhetsbyrå och detta är något som har observerats efter TT:s nedläggning av norrlandskontoren (Silverberg & Svensson, 2013).

Att utbildade journalister med ett starkt ideal arbetar på TT (Czarniawska, 2009, s.36) kan betyda att den journalistiska kvaliteten inte förminskas. Eftersom Nyhetsbyrån fungerar på samma sätt som en vanlig dagstidning saknas inte de grundläggande journalistiska principerna som att ge korrekta nyheter, vara källkritisk och låta båda sidor komma till tals (Häger, 2009, s. 268). Alla uppgifter och nyheter som kommer till byrån granskas innan de skickas vidare ut till kunderna på samma sätt som nyheter granskas, och nyhetsvärderas, på vilket nyhetsmedia som helst i Sverige (Czarniawska, 2009, s. 104).

TT har alltså en funktion som valideringsverktyg hos de svenska tidningarna. En källa som journalister känner till och litar på hamnar i snabbspåret förbi källkritiken. Eftersom källan tidigare har varit pålitlig behöver en kritisk granskning av källan inte göras varje gång. En polischef är ett exempel på person som i egenskap av sin position kan anses vara en säker källa när det kommer till polisiära nyheter. Detta sparar mycket tid när nyheter ska tillverkas och varje journalist har källor de litar på utan att behöva fundera mer än en gång (Czarniawska, 2009, s. 105). På samma sätt som polismästaren anses ge korrekta och trovärdiga nyheter om polisens arbete har TT blivit synonymt med korrekta och legitima nyheter (Johansson, 2008, s. 43). Om en tidning får tips om en nyhet som de tvekar på om den är sann eller inte kan TT även då fylla en funktion. Om en nyhet behöver valideras fungerar TT som ett sätt att säkerställa nyhetens äkthet. Finns nyheten med bland TT:s telegram anses nyheten vara äkta och det är således fritt fram att publicera (Johansson, 2008, s. 43).

TT har en vision om att leverera snabba, trovärdiga, oberoende och korrekta nyheter (TT Nyhetsbyrån 2014c: Czarniawska, 2009, s. 25). Vid nyhetshändelser som behöver komma ut direkt får de ibland kompromissa med en del för att uppnå den andra. Ibland kan det gå för snabbt och bli fel när snabbhetskravet går före korrektheten eftersom det ibland är viktigare att vara snabb än att vara korrekt. Det är en balansgång som är svår att hantera i dagens samhälle när de snabba nyheterna får större och större betydelse (Czarniawska, 2009, s. 25). TT tar ibland risker för att hävda sin plats som snabbast och publicerar nyheter som inte är helt bekräftade (Czarniawska, 2009, s. 91). En uppenbar risk med detta är om nyheten visar sig inte stämma, samtidigt som den artikeln används för att validera en nyhet. TT har fått kritik för detta och en undersökning kom fram till att 10 av 50 nyhetsartiklar innehöll fel (Second opinion, 2010).

Men det är inte bara i TT:s händer som nyhetsmaterialet kan bli förvanskat eller bli missvisande. När nyhetstexten har skickats ut till kunderna är det upp till dem om de vill använda den eller inte. Vill de använda den måste den i alla flesta fall redigeras för att passa i tidningen. Om kunden av någon anledning inte läser texten utförligt innan den kortas ned kan nyheten få ett helt annat uttryck än vad den hade när den lämnade TT (Czarniawska, 2009, s. 117).

Figur 2. Diagrammet visar utvecklingen av antalet TT-artiklar mellan år 1993-2013.

Kommentar: Data är hämtad från retrievers mediearkiv och involverar alla TT-artiklar som finns i mediearkivet.

Antalet TT-artiklar har ökat från 1993-2013, med en extra stor ökning mellan 2009 och 2011. Exakt vad det beror på är svårt att svara på, men TT har haft en stor expansion under 2000-talet (TT Nyhetsbyrån, 2014a).

4.7 Hypoteser

Ett logiskt resultat bör visa att ju längre ifrån nyhetskällan en tidning är desto större är chansen att en nyhetsbyrå rapporterar om saken. Ju närmare en nyhet är en tidning ju större är chansen att tidningen skriver om de själva. Alltså kommer inrikesnyheter bestå av fler TT-artiklar än de lokala nyheterna och utrikes bör således innehålla fler TT-artiklar än inrikesnyheterna.

En överväldigande stor del av notiserna bör komma från TT och i princip allt TT-material bör återfinnas i tidningarna som notiser. Vidare bör texter från TT som är större än notiser vara underrepresenterade gentemot det egna materialet hos tidningarna som undersöks.

5. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är i första hand att kartlägga hur användandet av TT-material i svenska dagstidningar ser ut gällande mängden och skillnaden mellan tidningens olika delar samt att undersöka om det finns en indikation till en innehållsmässig likriktning gällande TT-material i dem. I andra hand syftar studien till att se om det finns en skillnad mellan lokala och rikstäckande tidningar och mellan olika delar av tidningarna.

- Hur stor del av nyhetsmaterialet är producerat av TT?
- Finns det någon skillnad mellan de olika delarna i tidningarna och artiklarnas olika teman?
- Finns det någon skillnad mellan lokala och rikstäckande tidningar i användningen av TT-material?
- Hur ser den innehållsmässiga likriktningen ut bland de svenska dagstidningarna?

6. Metod och material

6.1 Val av material

Den generella metoden för studien är en kvantitativ innehållsanalys. Materialet består av fyra svenska dagstidningar; Aftonbladet, Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda. Dessa tidningar valdes i första hand med hänsyn till deras upplaga (Tidningsutgivarna, 2013, s. 5), med anledning av att tidningar av den storleken borde ha mer resurser och därmed större möjligheter att använda mer eget material och mindre TT-producerat material. I andra hand valdes tidningarna på grund av deras geografi och täckningsområde för att ge underlag för den typen av jämförelser. Aftonbladet och Dagens Nyheter är rikstäckande, även om Dagens Nyheter har fokus på Stockholm, medan Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda är lokala i den meningen att de har ett begränsat täckningsområde inom landet. I tredje hand valdes tidningarna utifrån ett morgon- eller kvällstidningsperspektiv, där Aftonbladet är den enda kvällstidningen och kan jämföras med både Dagens Nyheter när det gäller täckningsområde och alla de tre andra tidningarna när det gäller skillnader ur kommersiella syften. Ytterligare en faktor som spelade roll i valet är att Nerikes Allehanda inte ligger nära något av TT:s kontor som finns i Stockholm, Göteborg och Malmö. Att använda en mindre tidning att jämföra med hade också varit ett alternativ, men vi valde att begränsa studien till att undersöka skillnaden mellan de större tidningarna och att istället fokusera mer på det geografiska perspektivet.

När det gäller de valda datumen genomfördes en förstudie för att hitta en neutral vecka rent nyhetsmässigt och därmed öka möjligheterna att få ett mer pålitligt resultat. Förstudien bestod av en undersökning av Dagens Nyheter och Aftonbladet den 15:e och 16:e varje månad under år 2013, för att hitta en vecka där det var ett medelstort antal TT-artiklar. Utifrån den förstudien valdes sedan datumen 14-18 oktober 2013 eftersom dessa datum låg närmast de medelvärden som räknats ut.

Studien behandlar enbart nyhetssidorna i papperstidningen, vilket innebär lokalt, inrikes och utrikes. Även om TT har sportredaktion riktar denna studie in sig på nyhetssidorna eftersom det bäst kan svara på studiens frågor. Exempelvis sportdelen av tidningarna skulle kunna tagits med, men begränsningen är främst en konsekvens av den tiden som avsatts för uppsatsen. Hade tiden varit längre hade sportdelen troligtvis ändå valts bort till förmån för ett längre tidsspänn utifrån valda premisser. Dagstidningarnas hemsidor valdes bort eftersom det hade blivit ett alldeles för stort material att ta sig igenom.

6.2 Kodning

Materialet har hämtats från mediearkivet och har kodats genom att undersöka nyhetssidorna under vinjetterna lokalt, inrikes och utrikes i enlighet med den kodlathund (se bilaga 1) som utformades för att passa syftet med studien. Lathunden bestod av variablerna: *tidning*, *datum*,

del, källa, artikeltema, storlek, andra tidningar och *nyckelord*. De första sex variablerna kodades tillsammans med flera nyckelord som användes för att enklare kunna jämföra om samma artikel förekommit i fler än en tidning och därmed kunna fylla i variabeln *andra tidningar*, innan materialets skulle analyseras med hjälp av programmet SPSS.

De värden som användes för att avgöra varifrån texten kom avgjordes genom att titta både i texten och på bylinen. Alternativen var: framgår ej, TT, omskriven TT-artikel, eget material och annan nyhetsbyrå. *Framgår ej* innebär att det inte fanns någon byline eller referens i texten och var därför omöjligt att härleda till en källa. Kategorin *TT* innebär att artikeln hade en byline där det står TT. Om det står TT-AFP i byline räknas artikeln som en TT-artikel eftersom det krävs arbete med översättning och TT citerar aldrig texter rätt av utan gör alla nyheter till sina egna.

Källa syftar till var grunden till artikeln kom ifrån. En omskriven TT-artikel är en artikel som har med material från TT i texten eller artiklar som har byline med både TT och egna tidningens eller egna tidningens skribents byline. Det är i många fall omöjligt att se vart den enskilde journalisten har fått inspiration ifrån utan att direkt fråga. Däremot är byline en hjälp på vägen. Om det står journalistens eget namn som byline till en artikel antas det att artikel är självskriven. Även om journalisten har fått inspiration från TT:s flöde eller från någon annan tidning går det inte att avgöra, därför kodas det som eget material.

Eget material gäller de artiklar som har egen byline, men även de som citerar utländska nyhetsbyråer eller tidningar. Detta eftersom användandet av utländska nyhetsbyråers material kräver eget arbete med översättning.

Värdet *annan nyhetsbyrå* förekom inte, men innebar att en annan nyhetsbyrå, till exempel AFP eller Reuters, som stod ensam som byline utan TT.

Artikeltemat bedömdes utifrån nio kategorier (se bilaga). Kategorierna var ganska generella och relativt svåra att definiera. Exempel på svårdefinierade material var ett gnabb mellan Jan Guillou och Leif GW Persson angående Palmemordet i Aftonbladet 2013-01-15 som bedömdes som "övrigt", och fall om felaktigheter i vården som bedömdes som "vård/omsorg/skola" även om det i vissa fall fanns polisanmälningar som gjorde att artikeln lika gärna kunde placerats i kategori 1, brott/lagar/trafik. Först gjordes en lista över de nyhetsteman som är vanligast. Eftersom listan blev lång och kategorierna inte kunde bli för många för att vara hanterbara efter kodningen fick liknande kategorier slås ihop, till exempel slogs ekonomi och bostad ihop. Vård och omsorg var också naturliga att slå ihop men skola var svårare att passa in. Dessa tre hamnade i samma kategori eftersom de alla kan knytas till välfärd på något sätt.

När det gäller definitionen av vilka TT-artiklar som är likadana har vi utgått från att de är gjorda från samma grundartikel från TT, även om de är redigerade på olika sätt i olika tidningar. Det betyder att om en tidning haft en notis om broras i Indien och en annan tidning haft en halvsida om samma nyhet bedömdes de komma från samma grundtext om hela eller del av notisen fanns

med i samma följd i den större artikeln. Detta är inte helt vattentätt eftersom flera TT-flashar kan ha slagits ihop till en längre text. Men vi kan med säkerhet säga att båda tidningar har tagit del av samma text, bara valt att korta eller redigera den olika.

Storleken på artikeln har kodats med hjälp av fem olika värden (se bilaga 1). Bild och rubrik som tillhör artikeln har räknats med i storlekskodningen. Ett hypotetiskt exempel på detta skulle kunna vara att en rubrik och text täcker en halv sida och bilden täcker andra halvan plus en del av nästa sida. Då räknas den som "mer än en sida". Detta gjordes av rent praktiska skäl då det oftast är svårt att mäta hur stor en text är om den till exempel är placerad i mitten av ett uppslag eller har en annorlunda redigering.

6.3 Reliabilitet

Reliabilitet, pålitlighet, handlar om hur noggrant mätinstrumentet är använt (Esaiasson, et al., 2012, s. 63). I denna studie får reliabiliteten anses vara hög, eftersom kodschemat som använts som mätinstrument är konkret och därför kommer alstra samma eller liknande resultat om undersökningen skulle göras igen. Slarvfel har undvikits genom att kodningen i efterhand har studerats och fått en andra kodning om misstanke om slarv har uppkommit. En viss försiktighet ska tas eftersom mätningen skett med två olika par ögon, beroende på tidning. Därför finns det visst utrymme för tolkning av vissa variabler, men på det hela spelar de variablerna inte stor roll för resultaten.

6.4 Validitet

Studiens validitet, alltså att studien mäter det den säger sig mäta, är hög (Esaiasson, et al., 2012, s. 57). Undersökningen har för avsikt att genomföra en kartläggning av hur TT-material används i fyra svenska dagstidningar. Kodschemat som konstruerades är skapat i syfte att mäta just detta och för att undvika systematiska och slumpmässiga fel. Relevansen av den insamlade datan för denna studie är därför god.

7. Resultat och analys

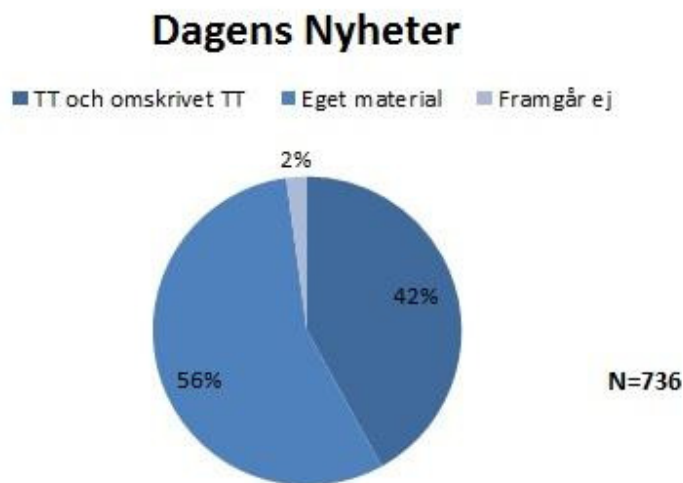
Detta kapitel är avsatt för att visa de viktigaste och mest relevanta resultaten från vår undersökning. Först lite kort om vår förstudie och dess resultat för att sedan gå vidare till vår studie. Där börjar vi övergripande för att fortsätta mer specifikt på olika delar som är intressanta för studiens syfte.

Hur användningen av TT-material i svenska tidningar påverkar likriktning och i förlängningen demokratin är svårt att dra slutsatser från. Däremot finns det intressanta resultat som kan ge en fingervisning av hur tidningarna resonerar kring användandet av nyhetsbyråer och dess material. Därför kommer resultaten användas för att dra slutsatser utifrån de teorier som presenterades i teoridelen efter resultaten presenterats.

7.1 Förstudie

Figur 3. Diagrammet visar vilken källa artiklar på Aftonbladets nyhets-, inrikes- och utrikessidor i procent den 15-16 varje månad under 2013.

Figur 4. Diagrammet visar vilken källa artiklar på Dagens Nyheter lokala, inrikes och utrikes nyhetssidor i procent den 15-16 varje månad under 2013.

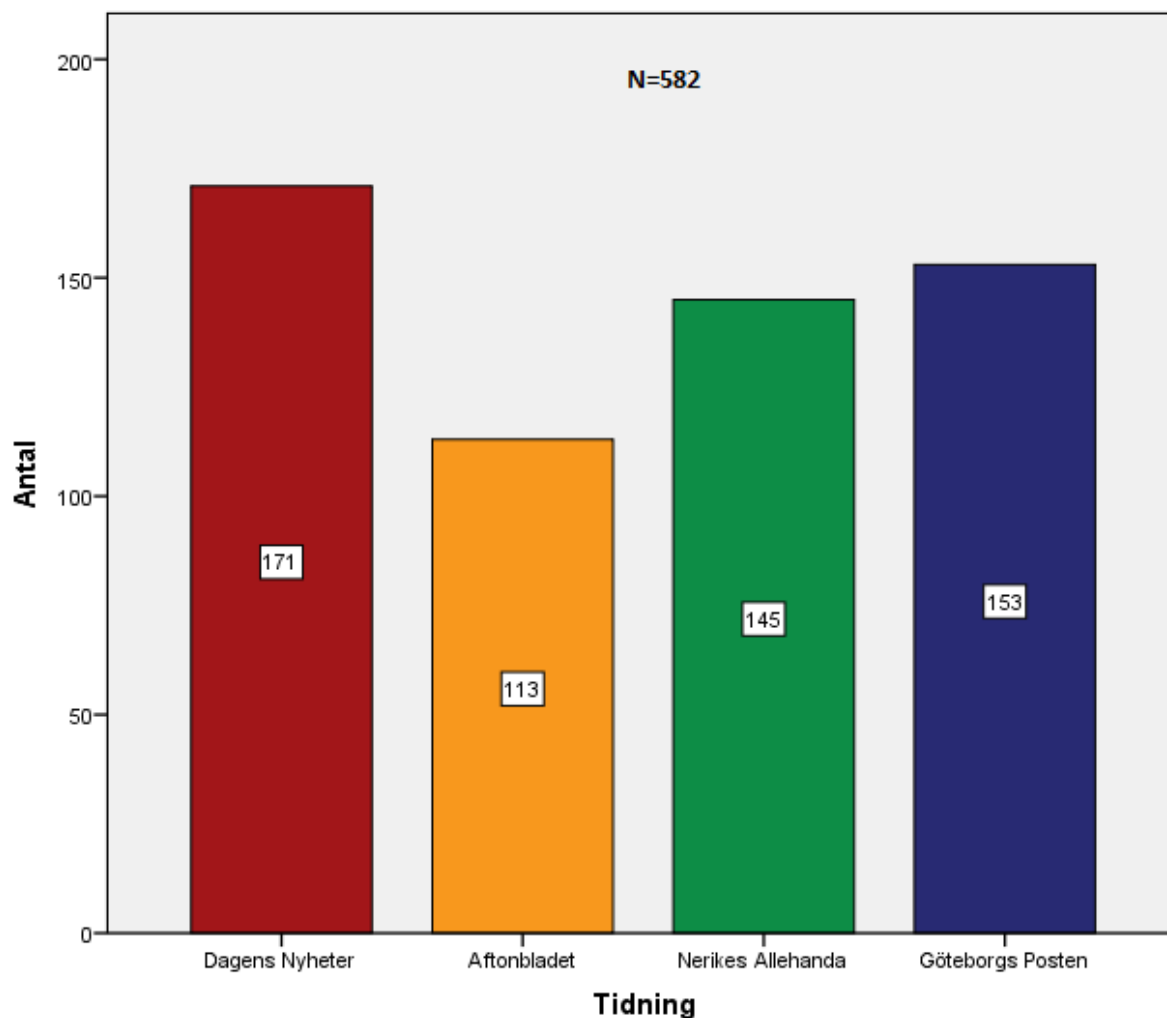
I förstudien kodades sammanlagt 1192 artiklar på nyhetssidorna i Dagens Nyheter och Aftonbladet. 736 stycken av dessa fanns i DN och 456 stycken i Aftonbladet. Diagrammen fördelningen i avseendet källor av artiklar på lokala, inrikes och utrikes nyhetssidor i Dagens Nyheter och Aftonbladet den 15-16 i varje månad under 2013. 85 procent av alla artiklar i Aftonbladet visade sig vara egenproducerade nyheter. Endast 10 procent var TT-material. I Dagens Nyheter fall var 56 procent eget och 42 procent kom från TT. Båda tidningarna är bland de största, sett till upplaga, och har liknande förutsättningar i form av reporterstyrka. Värt att uppmärksamma är att DN har mer än en tredjedel så många artiklar på sina nyhetssidor än Aftonbladet under den uppmätta perioden.

Det är svårt att veta hur mycket material från TT som faktiskt används eftersom journalisterna på tidningarna inte behöver kopiera texter utan bara kan ta inspiration av TT:s utskick. Att Aftonbladet bara har 10 procent TT betyder alltså kanske inte att de kommer med egna uppslag till 90 procent av sitt material helt själv utan nyhetsbyråns inblandning. I teorin, även om det är otroligt, kan det vara så att Aftonbladet hittar uppslag till alla sina nyheter genom att gå igenom TT:s utskick. Man ska inte heller glömma att tips om nyheter från allmänheten borde vara utbredd hos landets största kvällstidning. Detta är dock omöjligt att mäta genom en kvantitativ innehållsanalys, det hade behövt genomföras intervjuer med de enskilda tidningarna eller deras redaktörer för att få reda på exakt hur arbetet ser ut.

7.2 Studie

7.2.1 Totala antalet artiklar (se figur 5)

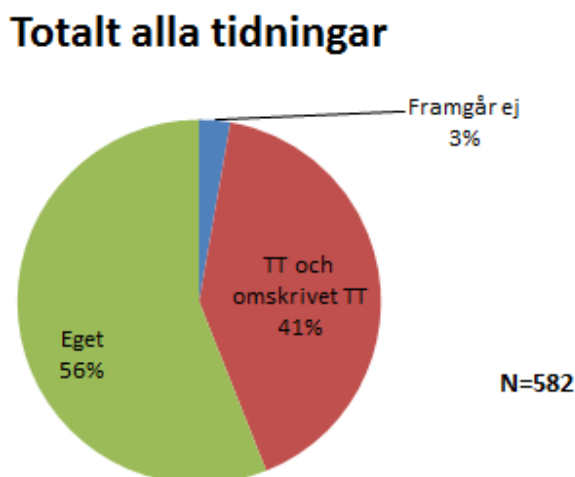

Figur 5. Diagrammet visar det totala antalet artiklar i respektive tidnings lokala del, inrikes och utrikes under mellan datumen 14-18/10 2013.

Under studien kodades alla artiklar som stod på nyhetssidorna lokalt, inrikes och utrikes i Dagens nyheter, Aftonbladet, Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten under en vecka i oktober 2013. Alla tidningar ges ut dagligen. Totalt kodades 582 artiklar. Flest artiklar producerade Dagens Nyheter med 171 stycken. Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda ligger tätt efter med 153 och 145 stycken och Aftonbladet har minst antal artiklar under veckan med 113. Det märks tydligt, även om det inte är överväldigande, att morgontidningarna överlag har fler artiklar i sina tidningar. Vad detta beror på är oklart. Kanske tar annonser upp mer plats i Aftonbladet eftersom det är den enda tidningen som inte går att prenumerera på om man vill ha tidningen samma dag. Med stadiga prenumeranter behövs inte lika mycket reklam eftersom man

har en fast inkomstkälla. En annan förklaring kan vara att Aftonbladet satsar mer på sina andra delar, som nöje eller sport.

7.2.2 Fördelning av källor i alla tidningar (se figur 6)

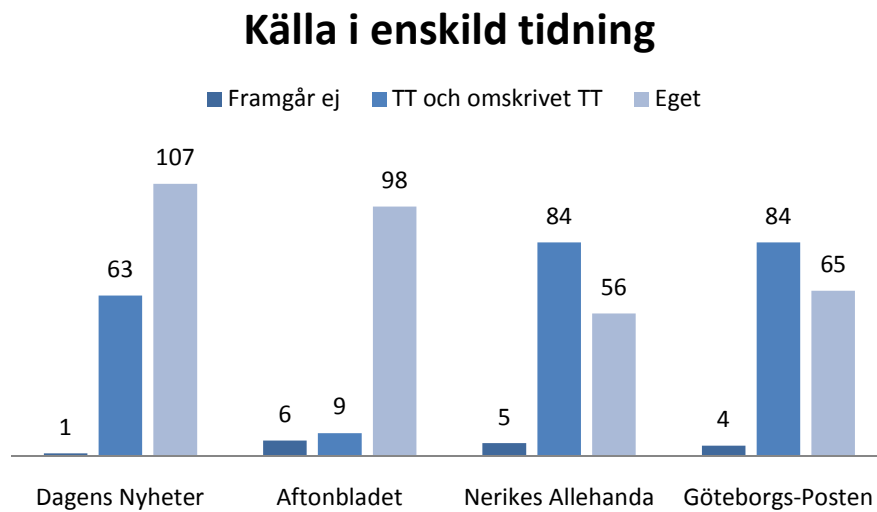
Figur 6. Diagrammet visar fördelningen av källor som artiklar på lokala, inrikes och utrikes nyhetssidor i procent i *Dagens Nyheter*, *Aftonbladet*, *Nerikes Allehanda* och *Göteborgs-Posten* hade 14-18/10 2013.

Kommentar: Framgår ej=16, TT och omskrivet TT=240 och Eget=326.

Cramers V: 0,237

Av alla 582 kodade artiklar visade det sig att 240 stycken av dem var ursprungligen från TT. Utav dessa var 232 stycken direkt tagna från nyhetsbyrån och 8 stycken hade delvis skrivits om av tidningarna baserat på bylinen. Den tidigare forskning som finns på området har visat att ungefär, eller upp till, hälften av allt material i svenska dagstidningar kommer från nyhetsbyråer. Det är svårt att generalisera utifrån resultaten i denna studie och hade det visats ett resultat med stor diskrepans hade resultatet setts som otillförlitligt. Denna undersökning bekräftar däremot tidigare studiers resultat och det gör att resultatet är något säkrare på grund av detta. Andelen eget material stämmer också överens med de resultat som framkom under förstudien nästan exakt på procenten vilket ytterligare kan ses på med extrem försiktighet som en säkerhetsindikation.

7.2.3 Fördelning av källor i de enskilda tidningarna (se figur 7)

Figur 7. Diagrammet visar fördelningen av källor som artiklar på lokala, inrikes och utrikes nyhetssidor i antal i Dagens Nyheter, Aftonbladet, Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten hade 14-18/10 2013.

I Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten är mer än hälften av alla artiklar från TT Nyhetsbyrån, med 58 respektive 55 procent. I Dagens nyheter är ungefär var tredje artikel på nyhetssidorna från TT. Hos Aftonbladet är samma siffra ungefär en av tio.

Om man jämför förstudiens resultat (se kapitel 7.1) angående fördelningen av artiklarnas olika källor med samma siffror i studien likheterna tydliga. Skillnaden från förstudien mellan de båda tidningarnas fördelningar av källor är ytterst liten. Aftonbladet har ökat sitt egna material med två procentenheter och Dagens Nyheter med sex procentenheter. Att resultaten är så lika kan hävdas ge en större säkerhet till studiens resultat. Detta kan med försiktighet också förlängas till de övriga tidningarna i studien och antas att säkerheten i deras siffror är något förstärkt som följd.

Det finns däremot andra skillnader bland siffrorna som är värda att uppmärksamma. De rikstäckande tidningarna har fler egenproducerade artiklar än de tidningar som har givna täckningsområden. Aftonbladet sticker ut mest med 98 egna artiklar utav 113 stycken. DN ligger strax över 60 procent. Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda har nästan lika många kodade artiklar totalt och fördelningen mellan eget- och TT-material är försvinnande liten. De lokala tidningarna är i många avseenden väldigt lika varandra och därför verkar det inte spela någon roll om tidningen ligger direkt i anslutning till TT:s lokalredaktioner eller inte.

Skillnaderna mellan tidningarna är svår att avgöra. Dagens Nyheter är en morgontidning liksom Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda. Det är en signifikant skillnad mellan kvällstidning och dagstidning. Men det är också en stor skillnad mellan lokal och nationell tidning. De olika

tidningarnas policy är svårt att ta hänsyn till eftersom termen "Nyheter" inte preciseras något vidare i avseendet källa.

Aftonbladet är största ägare i TT men har minst material från nyhetsbyrån med bara 9 stycken utav 113 eller 8 procent av totalen. Varför det ser ut så är svårt att säga men flera teorier kan tas upp. Det kan vara så att Aftonbladet använder TT som en första kontakt till nyheter, alltså använder deras nyhetsutskick som en slags lista över nyheter de kan skicka ut reportrar på. Aftonbladet har även färre artiklar överlag jämfört med de andra tidningarna. Det kan bero på att de har fler annonser än de prenumererade tidningarna. Det kan också visa på att de satsar på kvalitet och inte kvantitet. Hellre få nyheter men bra och egna?

7.2.4 Nyhetsartiklar uppdelat på källa och tidningsdel (se figur 8)

Största delen av de 582 kodade artiklarna är eget material från tidningarna själva. 326 stycken har producerats. Utifrån tabellen kan ett par viktiga saker utläsas. TT-material är störst i kategorierna inrikes och utrikes. Strax över hälften av alla artiklar i kategorin Inrikes kommer från TT. På utrikessidorna är det strax under hälften av alla samanlagda artiklar som har sitt ursprung hos TT. Detta är inte helt i riktning med författarnas hypotes om att TT skulle vara mer representerat ju längre ifrån händelsen den lokala tidningen är, men eftersom urvalet för litet är dessa siffror svåra att befästa.

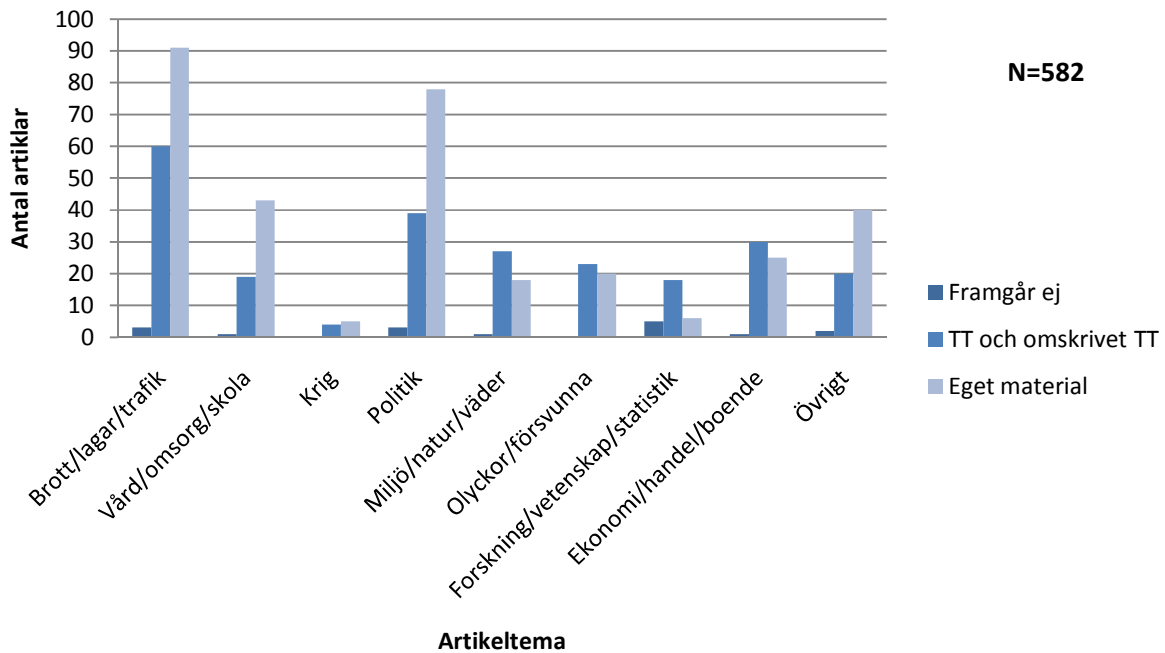
Bara 14 stycken, eller 9 procent, av alla artiklar som handlar om lokala nyhetshändelser kommer från nyhetsbyrån. Detta är inget överraskande eftersom den lokala tidningen sköter den lokala journalistiken i Silverberg & Svensson (2013) och Allern (2012) så fanns det ingen anledning att tro något annat hos de större tidningarna heller. Viktigt att komma ihåg att Aftonbladet inte har några lokala nyheter alls och därför lägger till 63 nyheter till inrikeskategorin som "eget material". Även att uppmärksamma är att det är antalet artiklar som har kodats och inte mängden text, till exempel är majoriteten av TT-artiklarna notiser som enskilt tar upp en mycket liten del av tidningen.

Källa	Del				Total
	Lokalt	Inrikes	Utrikes	Okodbart	
Framgår ej	5	2	9	0	16
TT	14	126	92	0	232
Omskriven TT	0	7	1	0	8
Eget material	138	103	84	1	326
Total	157	238	186	1	582

Figur 8. Fördelningen av nyhetsartiklar i antal i de olika delarna av tidningen sorterat på källor.

Kommentar: Cramers V: 0,246.

7.2.5 Källor fördelat på tema (se figur 9)

Figur 9. Diagrammet visar fördelningen av källor per tema i nyhetsartiklar i antal i Dagens Nyheter, Aftonbladet, Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten 14-18/10 2013.

Kommentar: Cramers V = 0,200.

Att dela upp temakodningen ger en god översiktsbild över hur fördelningen mellan källa och tema ser ut. Det som främst sticker ut är att de artikelteman som det skrivs mest om, brott/lagar/trafik, vård/omsorg/skola och politik, också har mest eget material gjort av tidningarna själva. Lika så är det som det skrivs mindre om, miljö/natur/väder, olyckor/försvunna, forskning/vetenskap/statistik och ekonomi/handel/boende i majoriteten från TT-artiklar. Det som det skrivs mest om måste var det som antingen är intressantast för läsarna eller det som tidningen känner att de måste rapportera om för att uppfylla de publiceringsetiska kraven (Häger, 2009, s. 268). Detta kan visa på att det som tidningarna tycker är viktigt för läsarna och det som de själva tycker är viktigt att förmedla är det som de vill ha mest kontroll över. Sedan finns det svårigheter med att dra en sådan parallell eftersom de kategorier som har mest eget material även ligger högt på listan av de kategorier som har mest TT-material i antal. Kanske är det så att det som det skrivs om mest är viktigast men det spelar ingen roll var materialet kommer ifrån så länge det är korrekt och uppfyller läsarnas krav.

7.2.6 Källor bland de olika tidningarna uppdelat på tidningsdel (se figur 10)

Figur 10 visar vilka källor som förekommer hur mycket i respektive tidning och tidningsdel. Av figuren kan man utläsa att Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda har fler artiklar som kommer från TT än eget material då GP har 84 stycken från TT och 65 egna. NA har 84 stycken TT och 56 egna totalt i hela tidningen. Det betyder att 87 procent av GP:s inrikesmaterial kommer från TT. För NA är samma siffra 97 procent. Detta är något högre än de siffror som Blomberg & Mathiasson (2013, s. 44) presenterade. Detta är något förvånande eftersom dessa tidningar har stora upplagor och därför borde ha möjlighet att producera egna inrikesnyheter. Nerikes Allehanda stödjer inte heller hypotesen att TT används mer ju längre bort nyheten finns eftersom de lokala TT-artiklarna är fler än utrikesartiklarna från TT. Däremot gör Göteborgs-Posten det eftersom de har 33 inrikesartiklar från TT mot 44 utrikesartiklar från nyhetsbyrån.

Nerikes Allehanda däremot har inga egenproducerade utrikesartiklar och bara två egna inrikesartiklar. Varför det ser ut så för NA är svårt att säga. Kanske anser de att TT täcker upp utland- och inrikesnyheter så pass bra att de själva inte kan eller har möjlighet att göra bättre. Kanske väljer de att inte lägga pengar på nyheter längre bort utan satsa på sina lokala nyheter och koncentrerar sig helt på det. I lokaldelen har Nerikes Allehanda inte en enda artikel från TT vilket kan visa på att de satsar på det lokala. Det kan också bero på att NA:s täckningsområde ligger en bit ifrån TT:s lokalkontor och därför inte har samma möjlighet att hålla koll på området som den lokala tidningen. NA har även flest lokala nyheter i antal av alla tidningar som undersökts. Detta visar också på att det är de lokala nyheterna som prioriteras av tidningen och i förlängningen av dess läsare.

Att komma ihåg är att Aftonbladet inte har något lokalt material eftersom de är rikstäckande och därför inte har något område som de kan kalla lokalt. De har däremot flest inrikesnyheter av de kodade tidningarna. Detta är till följd av att de inte har något naturlig lokalt geografiskt område och att kodningen av Aftonbladet behandlar hela Sverige som inrikes.

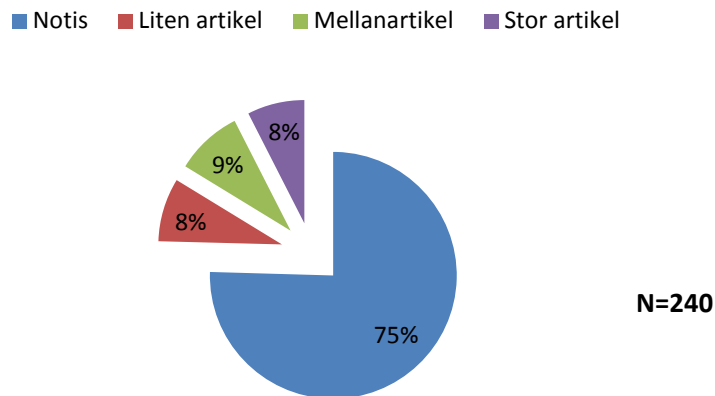
Dagens Nyheter har flest egenproducerade utrikesnyheter i antal av alla tidningar, tätt följd av Aftonbladet. I procent hade Aftonbladet haft flest egenproducerade utrikesartiklar av tidningarna. Det som märks är att de rikstäckande tidningarna är lika varandra i även denna aspekt och de lokala tidningarna är lika varandra.

Del	Tidning				Total		
	Dagens Nyheter	Aftonbladet	Nerikes Allehanda	Göteborgs Posten			
Lokalt	Källa	Framgår ej	0		5	5	
		TT	7		0	7	14
		Eget material	36		54	48	138
		Total	43		59	55	157
Inrikes	Källa	Framgår ej	0	2	0	0	2
		TT	34	4	56	32	126
		Omskriven TT	5	1	0	1	7
		Eget material	33	63	2	5	103
		Total	72	70	58	38	238
Utrikes	Källa	Framgår ej	1	4	0	4	9
		TT	17	3	28	44	92
		Omskriven TT	0	1	0	0	1
		Eget material	37	35	0	12	84
		Total	55	43	28	60	186
Okodbart	Källa	Eget material	1				1
		Total	1				1
Total	Källa	Framgår ej	1	6	5	4	16
		TT	58	7	84	83	232
		Omskriven TT	5	2	0	1	8
		Eget material	107	98	56	65	326
		Total	171	113	145	153	582

Figur 10. Källor i respektive tidning i antal uppdelat på kategorierna lokalt, inrikes och utrikes.

7.2.7 Storlek på TT-artiklar (se figur 11 och 12)

TT och omskrivet TT

Figur 11. Diagrammet visar vilken storlek artiklar med TT som källa hade på nyhetssidorna i Dagens Nyheter, Aftonbladet, Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten 14-18/10 2013 i procent.

Kommentar: Ingen artikel med TT som källa var större än en sida.

Cramers V: 0,324.

För att koda storleken på artiklarna gjordes ett kodschema som sedan applicerades på texterna genom ögonmått. Schemat såg ut som följer (se hela schemat i bilaga 1):

- 1 = Notis ($\frac{1}{8}$ sida eller mindre)
- 2 = Liten artikel ($\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{4}$ sida)
- 3 = Mellanartikel ($\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ sida)
- 4 = Stor artikel ($\frac{1}{2}$ -1 sida)
- 5 = Mer än en hel sida

Figur 11 visar att tre fjärdedelar av allt TT-material på nyhetssidorna inte var större än $\frac{1}{8}$ av en helsidas storlek. Detta var i sig inget oväntat eftersom hypotesen var att TT dominerade notistexterna vilket stämmer överens med resultatet. 41 procent av alla artiklar i tidningen var TT-material men 65 procent av alla notiser kom från TT.

Sedan är TT-material i storlekarna liten artikel, mellanartikel och stor artikel jämnt fördelat överlag.

Det första som framkommer av figur 12 är att Dagens Nyheter, Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten alla har ungefär lika många notiser med TT-material. Hos Dagens Nyheter är det så att allt TT-material de har är av storleken notis. Aftonbladet har sex av sju TT-artiklar som notiser och en som liten artikel. Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda ligger som sagt ungefär på samma antal notiser gjorda av TT-material, men utöver det har de 22 respektive 31

TT-artiklar som är mellan liten artikel och stor artikel. Av alla artiklar som var rent TT-material, alltså inte omskrivna, var det bara Nerikes Allehanda och Göteborgs-Posten som hade artiklar i kategorierna mellanartikel och stor artikel. Bland Göteborgs-Postens TT-artiklar hamnar liten artikel tvåa efter notiserna. Hos Nerikes Allehanda är det mellanartiklarna som är näst störst följt av stora artiklar och sist kommer de små artiklarna.

I det här avseendet är skillnaderna mellan rikstäckande och lokala tidningar tydlig. Aftonbladet och Dagens Nyheter har båda i princip ingen TT-artikel större än notiser. Detta kan tyda på att de satsar på att leverera längre, egengjorda artiklar.

De lokala tidningarna har även ett större, jämnt antal TT-artiklar överlag. Detta är svårt att jämföra mellan de rikstäckande tidningarna eftersom antalet skiljer sig så mycket.

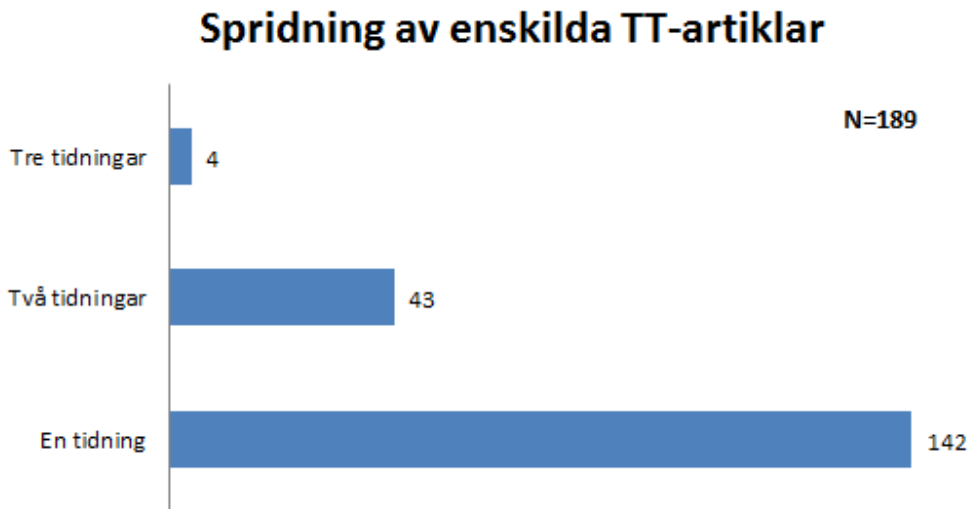
Det är också viktigt att komma ihåg att *omskrivet TT-material* inte har räknats med i tabellen eftersom en reporter som utvidgar en TT-artikel kan i princip göra det hur mycket som helst och ändå måste redovisa artikeln som gemensamt skriven med TT om ursprungsmaterialet finns kvar i texten.

Storlek		Tidning				Total
		Dagens Nyheter	Aftonbladet	Nerikes Allehanda	Göteborgs Posten	
Notis	TT	58	6	53	62	179
Liten artikel	TT	0	1	5	11	17
Mellanartikel	TT	0	0	14	5	19
Stor artikel	TT	0	0	12	5	17
Total	TT	58	7	84	83	232

Figur 12. Storlek på TT-material i respektive tidning i antal.

Kommentar: Kategorin "Omskrivet TT-material" redovisas inte i tabellen.

7.2.8 Användning av samma TT-material i de olika tidningarna (se figur 13-15)

Figur 13. Diagrammet visar i hur många tidningar enskilda TT-artiklar förekom i antal.

Kommentar: Antalet tidningar visar hur många artiklar som förekom i den kategorin.

Figur 12 visar hur många av de TT-artiklar som förekom i fler tidningar än en. Totala antalet TT-artiklar på tidningarnas nyhetsidor under veckan var 240 men bara 189 av dem var unika. 47 stycken förekom i två eller fler tidningar. Alltså, av de totalt 189 unika TT-artiklarna förekom 47 stycken i två av tidningarna. 4 artiklar förekom i tre tidningar.

Det innebär att 25 procent av alla TT-artiklar under veckan förekom i fler än en tidning.

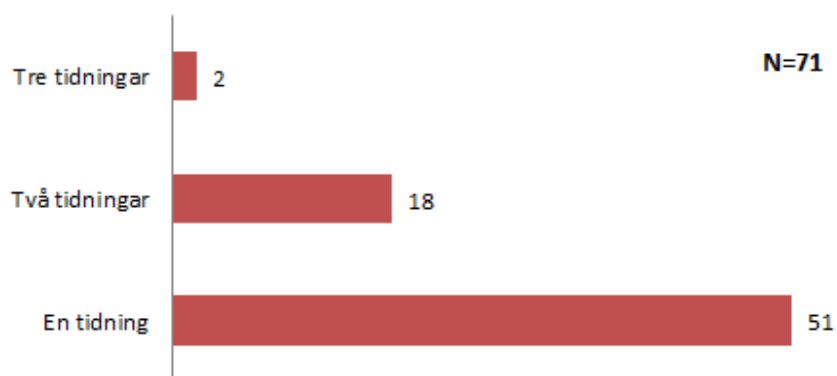
23 procent av alla artiklar förekom i två tidningar. Om detta är mycket eller lite är svårt att svara på. Det kan dock sägas att tidningarna är långt ifrån likadana, då mängden TT-material inte är överväldigande och till störst del notiser.

Figur 14. Spridningen av TT-artiklar i flera tidningar som handlar om inrikesnyheter i antal.

Blomberg & Mathiassons (2013) undersökning visade samma andel artiklar som publicerats i två tidningar (Blomberg & Mathiasson, 2013, s. 40). Även om resultaten pekar åt samma håll är det viktigt att komma ihåg att de inte är helt kompatibla på grund av skillnaden i antalet tidningar. Detta eftersom Blomberg & Mathiasson (2013) mätte tio tidningar och hade möjlighet att hitta samma artikel i sex fler olika tidningar än denna studie. Samtidigt är en förklaring som Blomberg & Mathiasson (2013) lägger fram att flertalet av deras undersökta tidningar använde hela nyhetssidor från TT Spektra, vilket tidningarna i denna studie inte gjort.

Spridning av enskilda utrikes TT-artiklar

Figur 15. Spridningen av TT-artiklar i flera tidningar som handlar om utrikesnyheter i antal.

Även om det finns en lite högre procentuell andel utrikes TT-artiklar än inrikes TT-artiklar är det en marginell skillnad. Att det finns fler inrikes än utrikes TT-artiklar i ren mängd kan säkerligen förklaras med att inrikesmaterial är mer intressant och förekommer oftare i en dagstidning.

8. Slutsatser

Som beskrivet i teorin kretsade denna studie till att se om användandet av TT-material i svenska dagstidningar upprätthöll de normativa kraven som ställs på journalistiken i en demokrati och då främst Asps teori om informationsvärde, men även flertalet andra teorier.

8.1 Mängden TT

Resultaten visade att 41 procent av artiklarna på nyhetssidorna i de fyra undersökta tidningarna har sitt ursprung i TT. Finns det problem med detta? I enlighet med dagordningsteorin kan man tänka sig att det finns ett problem om en enda källa står för 41 procent av det material som syns och därmed sätter agendan för vad läsare tycker är viktigt. Detta går också emot Strömbäcks (2005) demokratiska modell, om vi anser att Sverige är del av antingen *participatory* eller *deliberative democracy*, där medborgarna sätter agendan. Däremot kan det hävdas att eftersom TT-material främst syns i notiser, 75 procent i vår studie, så är det inte de större, ofta viktigare nyheterna som kommer från TT. Dessutom är det tidningarna själva som väljer vilket material från TT de vill använda och på så sätt så kanske det inte alls är TT som sätter dagordningen. Detta innebär att man kan argumentera för att TT fyller en viktig funktion för att förmedla de mindre inrikes- och utrikesnyheterna så att tidningarna kan fokusera mer på innehåll som anses vara viktigare, till exempel det lokala materialet. TT:s redaktion arbetar också som påvisat under journalistiska förhållanden och bör därför inte tänkas vara mer eller mindre felaktiga än en vanlig redaktion.

Dock kan mängden TT innebära ett problem om TT skulle begå misstag och förmedla inkorrekt information i sina artiklar, kanske i och med deras vision att vara snabba. Det innebär att den inkorrekt nyheten kan få en större spridning. En inkorrekt nyhet som sprids från Göteborgs-Posten riskerar inte samma genomslag som en från TT även om redaktionerna är ungefär lika stora.

En förklaring till mängden TT-materialet har kan också vara rent ekonomiskt i enlighet med Bengt Johansson teorier, där han beskriver journalistik som något som ska producera så mycket som möjligt med så lite resurser som möjligt. I den andan passar TT in väldigt bra, med tanke på hur mycket byrån producerar i förhållande till hur mycket arbete de enskilda redaktionerna behöver lägga ned.

8.2 TT-materialets användning

Studien visade även att de fanns en stor skillnad mellan de olika nyhetsdelarna i tidningarna. På de lokala sidorna fanns det överlag mycket lite TT-material och majoriteten, 88 procent, bestod av eget material. Nerikes Allehanda har flest egenproducerade lokala nyhetstexter (se figur 10). Detta visar på att det är de lokala nyheterna som prioriteras av tidningen. I så fall stämmer det med Silverberg & Svensson (2013) och Allern (2012) om att den lokala nyhetsförmedlingen

gynnas av att ha en nationell nyhetsbyrå som TT. De tidningar som hade flest egenproducerade lokalityheter, Aftonbladet uträknat eftersom de inte har något lokalt material, var också de tidningar som hade flest inrikes- och utrikesnyheter som innehöll TT-material. Detta kan bero på att de lokala tidningarna satsar på sitt lokala material i stör utsträckning och därför väljer att låta TT rapportera om inrikes- och utrikeshändelser.

En stor koppling fanns också mellan vilken storlek en artikel hade och om den innehöll TT-material eller inte (se figur 12). Tre fjärdedelar av alla TT-artiklar var notiser och kan visa på att tidningarna prioriterar material från nyhetsbyrå mindre än eget material som får större utrymme. TT-artiklar kanske också tas in som utfyllnad när tidningen behöver fylla ut sina notisspalter men hur tidningarna resonerar kring TT-notiser är säkert varierat och svårt att dra slutsatser om med enbart denna studies resultat.

Däremot var det förvånande att bara en tidning, Nerikes Allehanda, stod för majoriteten av användandet av TT-material i stora och mellanstora artiklar. Det var dessutom bara de lokala tidningarna som använde TT i större artiklar än notiser. De rikstäckande använde bara TT-material i en liten artikel.

En slutsats man kan dra från resultaten är att det som tidningarna skriver mest om är de kategorier som har mest eget material. Det som tidningarna skriver mest om måste vara det som tidningarna tycker är viktigast att skriva om, både det som de tycker läsarna borde veta och det läsarna vill veta. Därför måste tidningarna prioritera att skriva eget material om det som de tycker är viktigast. De frågor som medborgarna främst behöver för att kunna ta beslut som rör samhället är också de teman som har mest egenproducerat material hos tidningarna (se figur 9). Till exempel är de politiska frågorna viktiga i detta avseende. Därför skriver tidningarna om detta själva för att på så sätt upprätthålla de normativa krav som finns på journalistiken (Nord & Strömbäck, 2012, s. 18). Om de hade tagit nyheten direkt från TT finns en risk att flera tidningar gör samma sak och då saknas den bredd och mångsidighet som krävs.

8.3 Likriktning

I denna studie framkom att av de 189 enskilda TT-artiklarna förekom 4 stycken i tre olika tidningar, 43 stycken i två av tidningarna och resterande 142 i en av tidningarna. Om det innebär en likriktning eller inte är inte något denna studie tänker avgöra, men resultaten är ändå intressanta och kan diskuteras ur olika synvinklar. Å ena sidan kan man hävda att det finns en likriktning eftersom ungefär 25 procent av de enskilda TT-artiklarna förekom i mer än en tidning. Med den inställningen tillsammans med Asps teorier om informationsvärde kan det argumenteras för att en enda vinkel på en nyhet innebära dåligt informationsdjup, dålig informationsbredd och dålig informationsdensitet och därmed i förlängningen vara ett problem för demokratin, när journalistiken inte följer de normativa krav som finns. Detta får också stöd i Stroehleins (2000) exempel om ett beroende av en enskild källa, som i hans beskriva fall också var en nyhetsbyrå, där ett forskningresultat tolkas på ett visst sätt utan att det motsattes.

Å andra sidan kan man hävda att det inte alls är en likriktning, i alla fall inte en likriktning som påverkar de normativa kraven nämnvärt, eftersom det inte är en överdriven andel TT-artiklar som förekommer i fler än en tidning samt att materialet från TT oftast är notiser och därför inte de stora politiska frågor som medborgare främst behöver för att självständigt ta viktiga beslut.

9. Sammanfattning

Syftet med studien var att kartlägga och jämföra svenska dagstidningars användande av TT-material på lokala, inrikes och utrikes nyhetssidor samt att undersöka den innehållsmässiga likriktningen genom att ta reda på hur många enskilda TT-artiklar som förekommer i fler än en tidning. Tidningarna som undersöktes var Aftonbladet, Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Nerikes Allehanda och de valdes utifrån upplaga respektive täckningsområde. Anledningen till detta var en hypotes om att de större tidningarna hade mer resurser till att göra eget material och därför använda mindre TT-material samt för att kunna jämföra skillnaden på rikstäckande och mer lokala dagstidningar.

Den teoretiska utgångspunkten för studien var främst de normativa krav som ställs på journalistiken i en demokrati och studien utgick främst från Kent Asps teorier om informationsvärde, men även andra teorier som passade in i syftet.

Den tidigare forskningen på området är relativt sparsam, även om det finns en del undersökningar om TT som har använts i denna studie. En tidigare studie har analyserat mängden TT-material på tio olika norrlandstidningars inrikessidor. Den studien har använts som utgångspunkt för jämförelser när det gäller inrikesmaterial.

Undersökningen var en kvantitativ innehållsanalys och genomfördes genom att med hjälp av en egenkonstruerad lathund koda de fyra valda tidningar mellan 14-18 oktober 2013.

Resultaten visade att 41 procent av materialet på lokala, inrikes och utrikes nyhetssidor var antingen en artikel skriven helt av TT eller en omgjord version av en TT-artikel. Andelen eget material var 56 procent och 3 procent av artiklarna hade ingen byline. Sett till de lokala artiklarna var 9 procent TT-material till skillnad från inrikes- och utrikesartiklarna där 53 respektive 49 procent av artiklarna var TT-material.

När det gällde den innehållsmässiga likriktningen visade det sig att av 189 enskilda TT-artiklar förekom fyra stycken i tre av tidningarna, 43 stycken i två av tidningarna och resterande 142 i en av de fyra tidningarna.

Studiens slutsats var att det inte med endast denna studie går att säga om de normativa kraven som ställs på journalistiken följs eller inte när det gäller TT. Detta till viss del beroende på att resultaten som framkom kan tolkas på olika sätt.

10. Referenser

Böcker:

Asp, K., Johansson, B., Larsson, L., & Göteborgs universitet. Institutionen för journalistik och masskommunikation. (1997). *Nära nyheter: studier om kommunaljournalistik*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Univ. (JMG).

Czarniawska, B. (2009). *Den tysta fabriken: om tillverkning av nyheter på TT*. Malmö: Liber.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.

Hadenius, S. (1971). *Nyheter från TT - Studier i femtio års nyhetsförmedling*. Stockholm: Bonniers.

Hadenius, S., Weibull, L., & Wadbring, I. (2011). *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*. Stockholm: Ekerlid.

Häger, B. (2009). *Reporter: en grundbok i journalistik*. Stockholm: Norstedt.

Nord, L., & Strömbäck, J. (2012). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Uppsatser och avhandlingar:

Allern, S. (2012). *Journalistiken och kommersialiseringen*. I L. Nord, & J. Strömbäck, *Medierna och demokratin* (s. 233-262). Lund: Studentlitteratur.

Asp, K. (2007). *Fairness, Informativeness and Scrutiny. The Role of News Media in Democracy*. *Nordicom Review*, (28), 31–49.

Blomberg, P., & Mathiasson, M. (2013). *Vem berättar om Sverige - En kvantitativ studie om kommersialiseringens påverkan på utbudet av inrikesmaterial i tio norrländska landsortstidningar, med nedslag 1985, 1999 och 2011* (Kandidatuppsats). Stockholm: Institutionen för samhällsvetenskaper, Södertörns högskola.

Johansson, B. (2008). *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*. Sundsvall: Demokratiinstitutet.

McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. *The Public Opinion Quarterly*, (36), s. 176-187.

Nord, L. (2012). *Medierna och makten över demokratin*. I L. Nord & J. Strömbäck, (red.), *Medierna och demokratin* (s. 67-93). Lund: Studentlitteratur.

Shehata, A. (2012). *Medierna och makten över demokratin*. I L. Nord & J. Strömbäck, (red.), *Medierna och demokratin* (s. 317-345). Lund: Studentlitteratur.

Silverberg, J., & Svensson, M. (2013). *De där uppe - vi här nere*. Göteborg: JMG, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet.

Strohlein, A. (2000). Weakness of the Czech media. *Central European Review*. Hämtad 2014-11-15 från http://www.ce-review.org/00/2/strohlein2.html#too_much_ctk

Strömbäck, J. (2005). *In search of a standard: four models of democracy and their normative implications for journalism*. *Journalism studies*, 6(3), 331-345. doi: 10.1080/14616700500131950

Rapporter:

Holmberg, S., & Weibull, L. (2006). *Du stora nya värld: trettiofyra kapitel om politik, medier och samhälle: SOM-undersökningen 2005*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Second opinion. (2010). *Undersökning av TT:s nyheter*. Stockholm: Second opinion.

SOU 2006:21 *Mediernas vi och dom: mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

Sundin, S. (2011). *Den svenska mediemarknaden 2011*. Göteborg: Nordicom Sverige.

Tidningsutgivarna. (2013). *Svenska mediehus 2013 - Fakta om marknad och medier*. Stockholm: TU.

Internet:

EANA. (2011). *About EANA*. Hämtad 2014-12-08 från <http://www.newsalliance.org/about.htm>

TT Nyhetsbyrån. (2013). *TT-gruppen*. Hämtad 2014-12-02 från <http://info.tt.se/om-tt/tt-gruppen/tt-gruppen/>

TT Nyhetsbyrån. (2014a). *TT:s historia*. Hämtad 2014-12-02 från <http://info.tt.se/om-tt/nyhetsbyran/tts-historia/>

TT Nyhetsbyrån. (2014b). *TT störst i Norden*. Hämtad 2014-12-02 från <http://info.tt.se/om-tt/nyhetsbyran/tt-storst-i-norden/>

TT Nyhetsbyrån. (2014c). *TT:s redaktionella policy*. Hämtad 2014-12-02 från <http://info.tt.se/om-tt/tts-redaktionella-policy/>

11. Bilagor

Bilaga 1

Kodlathund undersökning

Tidning

- 1 = Dagens Nyheter
- 2 = Aftonbladet
- 3 = Nerikes Allehanda
- 4 = Göteborgs-Posten

Datum

- 1 = Måndag 14/10
- 2 = Tisdag 15/10
- 3 = Onsdag 16/10
- 4 = Torsdag 17/10
- 5 = Fredag 18/10

Del

- 1 = Lokalt
- 2 = Inrikes
- 3 = Utrikes
- 9 = Okodbart

Källa

- 0 = Framgår ej (ex, ingen byline)
- 1 = TT
- 2 = Omskriven TT-artikel
- 3 = Eget material

Artikeltema

- 1 = Brott/lagar/trafik
- 2 = Vård/omsorg/skola
- 3 = Krig
- 4 = Politik
- 5 = Miljö/natur/väder
- 6 = Olyckor/Försvunna
- 7 = Forskning/vetenskap/statistik
- 8 = Ekonomi/Handel/boende

9 = Övrigt

Storlek

1 = Notis ($\frac{1}{8}$ sida eller mindre)

2 = Liten artikel ($\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{4}$ sida)

3 = Mellanartikel ($\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ sida)

4 = Stor artikel ($\frac{1}{2}$ -1 sida)

5 = Mer än en hel sida

9 = Okodbart

(Bild räknas in i storleken, men inte i nyhetsmaterial.)

Finns TT-artikeln i de andra tidningarna

0 = Nej

1 = Ja, en

2 = Ja, två

3 = Ja, tre

9 = Okodbart

Innehåll

Skriv nyckelord om innehållet.

Bilaga 2

Kodlathund förstudie

Tidning

- 1 = Dagens Nyheter
- 2 = Aftonbladet
- 3 = Nerikes Allehanda
- 4 = Göteborgs-Posten

År

- 1 = 2013

Månad

- 1 = Januari
- 2 = Februari
- 3 = Mars
- 4 = April
- 5 = Maj
- 6 = Juni
- 7 = Juli
- 8 = Augusti
- 9 = September
- 10 = Oktober
- 11 = November
- 12 = December

Datum

- 1 = 15
- 2 = 16

Del

- 1 = Lokalt
- 2 = Inrikes
- 3 = Utrikes
- 9 = Okodbart

Källa

- 0 = Framgår ej (ex, ingen byline)
- 1 = TT/Nyhetsbyrå

- 2 = Omskriven TT-artikel
- 3 = Eget material

Artikeltema

- 1 = Brott/lagar
- 2 = Vård/omsorg/skola
- 3 = Krig
- 4 = Politik
- 5 = Miljö/natur/väder
- 6 = Olyckor
- 7 = Forskning/vetenskap
- 8 = Ekonomi/Bostad
- 9 = Övrigt

Storlek

- 1 = Notis ($\frac{1}{8}$ sida eller mindre)
  - 2 = Liten artikel ($\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{4}$ sida)
  - 3 = Mellanartikel ($\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ sida)
  - 4 = Stor artikel ($\frac{1}{2}$ -1 sida)
  - 5 = Mer än en hel sida
  - 9 = Okodbart
- (Bild räknas in i storleken, men inte i nyhetsmaterial.)

Finns TT-artikeln i de andra tidningarna

- 1 = Alla
- 2 = En, nämligen Aftonbladet
- 3 = En, nämligen Dagens Nyheter
- 4 = En, nämligen Nerikes Allehanda
- 5 = Två, Aftonbladet och Dagens Nyheter
- 6 = Två, Aftonbladet och Neriks Allehanda
- 7 = Två, Dagens Nyheter och Nerikes Allehanda
- 8 = Ingen

Innehåll

Skriv nyckelord om innehållet.